

Mesilasemade kasvatamine ja tõuparandustöö mesilas
Kokkuvõtte loengust Harju Mesinike Seltsi õppepäevast 28.04.2010. a
Lektor Rein Männiste, Lektorileping nr. PR-6-1.5-47
Mesindusloeng toimus Eesti Mesindusprogrammi raames, mida toetab
Euroopa Liit

Mesilasemade kasvatamine.

Mesilasemasid kasvatatakse vageldamise meetodil. Eelnevalt väljavahitud, parimate omadustega ema haudmekärjelt vageldan vageldusnõela abil plastikust kupualgetesse 1 kuni 1,5 päeva vanused vaglad. Emakasvatusraamile paigutan 16 kupualget koos vakladega. Emakasvatusraami asetan eelnevalt ettevalmistatud ammperesse. Ammpereks valin sellised mesilaspered, kes on väga hea arenguga, mille tagajärjel on selles peres suurel hulgal noori mesilasi.

Ammpere tegemiseks eraldan emalahutusvõrega vana ema kas ühele või kahele alumisele korpusele. Emalahutusvõre peale ülemisse korpusesse tõstan alumisest korpusest kaks avashaudmega kärge, mille vahele asetan emakasvatuskärje. Emakasvatusraami asetan ammperesse 2-3 tundi peale ammpere moodustamist.

Emakasvatuskärge võiks kontrollida teisel päeval peale vageldamist ja liiga väikese emapiima kogusega kupud peaks eemaldama, sest nendest kuppudest ei tule täisväärtuslikke emasid.

Noorte kasvatatud emade paarumiseks võib kasutada paarumistaruseid, kuhu lisatakse vajalik kogus (200ml.) mesilasi ja üks koorunud noor ema. Mina kasutan palju sellist võtet, kus annan 7-10 päeval peale vageldamist kinnise peatselt väljuva emaga emakupu eelnevalt moodustatud lendperesse.

Noore ema munemise kontroll toimub kahe nädala pärast, siis peaks juba esimesi noore ema munetud mune näha olema. Kui noore ema munemise algus venib pikemaks, võib eeldada, et ema kvaliteet pole kõige parem.

Igas mesindusgrupis kasutan ühte emakasvatus kärge ja ühte ammperet sealsetele mesilasperedele noorte emade kasvatamiseks

Tõuparandustöö mesilas.

Uute noorte emade kasvatamiseks peab tegema põhjaliku valiku mesila parimatest peredest. Samuti peaks üle paari aasta tooma puhtatõulisi emasid mõnest tunnustatud emakasvatuse mesilast. Neidki emasid tuleb hoolikalt jälgida, ning ainult nendest peredest teha emasid, kes vastavad mesiniku ootustele.

Tõuparandustöö all peetakse silmas seda, et paljundatakse ainult kindlate tõuomadustega mesilasi. Mesilasemade paljundamiseks tuleb jälgida emaga perede järgmisi näitajaid ja omadusi:

Meetoodang: Eelmise hooaja meetoodang kilodes. Paljundada ainult kõrge meetoodanguga peresid.

Talvekindlus: Kuna talvitumine Eesti tingimustes on pikk ja piirkonniti väga erinev, siis hinnatakse mesilaste talverahu sügavust ja pikkust ning tarulangetise hulka. Mida vähem talvel surnuid mesilasi, seda parem.

Sülemlemine: Emasid tuleks kasvatada ainult sellistest peredest, mis on täielikult sülemlemiskained ning kus kogu mesindushooaja vältel ei teki sülemikuppe.

Pere rahulikkus ehk temperament. Mesilased peavad taru avamisel ja välja tõstetud kärjel rahulikult edasi töötama. Sellised pered, kus taru avamisel mesilased tarust lendu tõusevad ning kärjel kiireti ringi jooksevad, ei kõlba paljundamiseks.

Haiguskindlus: Paljundatavas peres ei tohi olla ühtegi haudmehaigust kogu mesindushooaja vältel.

Tigedus: Mesilased ei tohi olla närvilised, agresiivsed ning võimalikult harva nõelama. Taru on võimalik avada ka halbade ilmadega ning mesilased ei nõela läheduses ringiliikujaid.

Kui mesinik paljundab nendele nõuetele vastavaid peresid, siis on suur tõenäosus, et mesilased on töökad, rahulikud ning ainult rõõmuks mesinikule.

Rein Männiste.